

Het schadelijk verlangen van een linkse generatie

De laatste tijd verschijnen er boeken, artikelen en interviews waarin nostalgisch wordt teruggeblikt op de linkse en roerige jaren zestig en zeventig. Een voorbeeld daarvan is het boekje 'Alles moet anders' dat de ondertitel draagt 'het on vervuld verlangen van een linkse generatie'. Daarin komen vijftien ex-activisten uit die jaren zestig en zeventig aan de orde, die elk op haar of zijn manier terugblikken op hun handelingen, ontwikkelingen en bekeringen gedurende deze periode. Ze doen uit de doeken waarom zij toetraden tot de links-radical beweging, ze vertellen in de meeste gevallen hoe twijfel hen bekreep en ook hoe goed ze die twijfel wisten te verdringen en ten slotte vertellen de meesten hoe ze van hun links-radical geloof vielen.

Wat echter bij lezing opvalt is de geringe aandacht die wordt besteed aan de mogelijke schade die deze links-radical activisten in die tijd aanrichtten. De vroegere tegenstanders worden op zijn best niet meer verketterd en men geeft toe dat datgene wat men zo radicaal bestreden had niet alleen maar slecht en verouderd was. De mogelijke schade wordt echter in dit soort boeken, artikelen en interviews meestal maar terloops genoemd om vervolgens snel onder de mantel van de goede bedoelingen van de links-radicalen te worden bedekt. Toch kunnen de onbedoelde schadelijke gevolgen van de links-radical bewegingen uit de jaren zestig en zeventig belangrijker zijn dan de goede intenties van de individuele activisten.

Wie geregeld naast de overlijdensadvertenties die andere interessante rubriek in dag- en weekbladen, de personalia, leest, kan zich geregeld verbazen over het grote aantal links-radical ex-activisten dat thans in de burgerlijke wereld een stralende carrière maakt. Heeft zij, die vroeger iedereen zwart maakte die zich niet bij haar radicale beweging wilde aansluiten, nu die baan? Zegt hij, die vroeger alleen Maoïstische pamfletten als tentamenliteratuur wilde voorschrijven, dat nu? Doet hij, die vroeger de meest harde actie nog niet genoeg vond, dat nu? Ieder kent in zijn of haar omgeving wel voorbeelden van deze 'Wendehalsen', die zowel hart als verstand moeten hebben.¹ In interviews met deze ex-activis-

ten met stralende burgerlijke carrières komt hun links-radicalen verleden soms aan de orde. Dit beperkt zich dan tot een nostalgische terugblik of tot een te vergeoelijken jeugdzonde. De mogelijke schade die zij tijdens hun loopbaan en de wendingen daarin hebben aangericht blijft discreet onvermeld.

Welke mogelijke schadelijke gevolgen hebben de links-radicalen bewegingen van de jaren zestig en zeventig veroorzaakt? Een marginaal is te klein om aan een analyse daarvan te beginnen. Bovendien is het niet mijn bedoeling een bijtjesdag te organiseren. Wel pleit ik voor een evenwichtiger evaluatie van de gevolgen van de links-radicalen bewegingen van de jaren zestig en zeventig dan thans gebeurt, waarin ook de mogelijke schadelijke gevolgen aan de orde komen. Het is overigens de vraag of een dergelijke evaluatie mogelijk is nu zoveel ex-activisten leidende posities innemen in onze samenleving en de gouden waas van de sentimentele herinnering over de jaren zestig en zeventig wordt uitgespreid. Hier lijkt mij een prachtige opgave te liggen voor diegenen die de sociologie vooral als een kritische 'commentaar' wetenschap zien. Wel is het de vraag of er sociologen zonder een links-radicaal verleden bestaan, die belang-vrij een dergelijke evaluatie kunnen maken.

Als voorzet voor deze evaluatie van de schadelijke gevolgen van de links-radicalen bewegingen wil ik er een suggereren die betrekking heeft op de sociologie-opleiding. De politieke strijd rond de inhoud van het onderwijs heeft generaties afgestudeerde sociologen opgeleverd die te weinig geleerd hadden, zowel in ambachtelijk (methoden en technieken; schrijfvaardigheden) als inhoudelijk opzicht (te veel politiek-radicalen geschriften en te weinig sociologisch-empirische analyses) en die bovendien slechts marginaal geselecteerd waren. Deze generaties die in de jaren tachtig de arbeidsmarkt betraden konden door deze lagere kwaliteit van hun opleiding niet aan de slag komen.² Dit droeg mede bij tot het negatieve beeld van de sociologie, met als gevolg dalende studenten-aantallen en een vlucht in allerlei nieuwe studierichtingen die vaak ten onrechte betere arbeidsmarktkansen beloven. Zo kunnen de moeilijke tijden die de sociologie-opleidingen thans doormaken veel meer een onbedoeld schadelijk gevolg van de links-radicalen bewegingen zijn dan een teken van de 'crisis' in de sociologie. Zoveel reden voor een nostalgische terugblik is er dus niet.

J. Dronkers

Noten

1. Zei Treub immers niet 'wie op zijn twintigste geen socialist is, heeft geen hart en wie op zijn veertigste nog socialist is heeft geen verstand'.
2. Empirische steun voor deze lagere kwaliteit geeft het artikel van Nieuwenhuyzen, Schakelaar en Glebbeek in M&M, 1989.